

Mennesker må få utøve sin tro uten frykt for forfølgelse

Verdidebatt – Vårt Land 3. desember 2024

HØYESTERETT: Når norske myndigheter forutsetter at konvertitter skal leve «diskret» for å unngå forfølgelse, fratrar de dem i realiteten retten til trosutøvelse og til en kristen identitet.

Mennesker må få utøve sin tro uten frykt for forfølgelse

(Foto: Gorm Kallestad/NTB)

Av Einar Tjelle, internasjonal direktør og Katarina Sirris Karantonis, seniorrådgiver, Den norske kirke

Den 3. og 4. desember behandler Høyesterett en sak om trosfrihet. Den er av stor prinsipiell betydning. Saken gjelder vedtak om avslag på asyl for en iransk statsborger som har konvertert til kristendommen, og det er vilkåret «velbegrunnet frykt for forfølgelse» i utlendingsloven § 28 som skal vurderes.

Den norske kirke møter mange asylsøkere som har blitt kristne i Norge. I deres hjemland blir det å konvertere til kristendommen ikke bare ansett som uakseptabelt, men som en forbrytelse. I Iran kan konvertering føre til sosial utstøtelse, tap av rettigheter, fengsling, og i verste fall dødsstraff. Likevel er Norge blant de strengeste landene i Europa når det gjelder vurderingen av konvertitters beskyttelsesbehov. Kravet om «diskresjon» ved retur overlater i realiteten konvertitter fra Iran til et valg mellom å skjule sin tro eller å bli forfulgt.

Et menneskes identitet

I de internasjonale menneskerettighetskonvensjonene har trosfrihet en sentral plass. Den er nedfelt i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter art. 18, og utdypes i FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter art. 18, og i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon art. 9. FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) har i tolkningsuttaalelsen til art. 9 uttalt at religiøs tro, identitet og adferd er en sentral og grunnleggende del av et menneskes identitet. Ingen skal bli tvunget til å skjule, endre eller ta avstand fra sin tro for å unngå forfølgelse.

At en slik tvangssituasjon er påført av en stat, kan i seg selv betegnes som forfølgelse. Sentral i denne sammenheng er non-refoulement- prinsippet, som bestemmer at ingen kan sende mennesker til sitt hjemland om de risikerer å bli utsatt for tortur, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Prinsippet er ufravikelig og inntatt i utlendingsloven § 73. Den norske kirke er kjent med saker der dette prinsippet har blitt krenket i konvertittsaker.

Rett til å velge egen tro

En reell trosfrihet innebærer mer enn retten til å velge sin tro. Det innebærer også retten til å praktisere sin tro uten frykt for represalier, noe som er umulig for konvertitter fra Iran der all kristen møteaktivitet er forbudt og straffes strengt. Dersom norske myndigheter overser dette aspektet av trosfriheten, krenkes våre internasjonale menneskerettslige forpliktelser.

Det kan være krevende å vurdere om en konvertering er genuin eller taktisk. Den norske kirke har tilbudt å bistå utlendingsmyndighetene med denne vurderingen. Det er viktig å huske at tro er personlig og subjektiv, og ikke nødvendigvis preget av ytre bevis som er synlige for utlendingsforvaltningen. I saken som skal opp for Høyesterett er det imidlertid ingen tvil om at konverteringen er reell.

Denne saken handler om en reell rett til trosidentitet og trosutøvelse. Bekjennelse og fellesskap er sentralt i den kristne tro, blant annet gjennom dåp og gudstjenester. I land som Iran vil slike handlinger sette konvertitten og deres familie i stor fare. Når norske myndigheter forutsetter at konvertitter skal leve «diskret» for å unngå forfølgelse, fratrar de dem i realiteten retten til trosutøvelse og til en kristen identitet.

Skjule religiøs tro

Konvertittsaken som skal opp for Høyesterett er et eksempel på at norsk politikk og praksis på asylfeltet ikke alltid oppfattes som tilstrekkelig i møte med internasjonale forpliktelser. Hvis frykten for forfølgelse blir årsaken til at asylsøkeren vil velge å skjule sin trosidentitet og unnlate å utøve sin tro i åpenhet, bør kravet om «velbegrunnet frykt for forfølgelse» i utlendingsloven § 28 anses oppfylt.

Den norske kirke ønsker – sammen med utlendingsmyndighetene – å arbeide for at vi så langt som mulig sikrer at mennesker ikke returneres til land der de forhindres fra å utøve sin tro i frykt for å bli forfulgt.